

İskender BAYHAN
İstanbul Milletvekili

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Işıkhan tarafından Anayasa'nın 98, TBMM İç Tüzüğü'nün 96 ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. 05.05.2025

İskender BAYHAN
İstanbul Milletvekili

Türkiye'de televizyon dizileri ve film sektörü, sermaye birikimi ve ihracat potansiyeli açısından en hızlı büyüyen sektörlerden biri haline gelmiştir. 2024 yılında 300'den fazla yapım yurt dışına satılmış, 500 milyon doları aşkın gelir elde edilmiştir. Ancak yapım tekelleri ile cast ajanslarının kurduğu sömürü düzeninde, binlerce set emekçisi –ışıkçısından makyözüne, kostümcüsünden senaristine, oyuncusundan kurgucusuna– uzun saatler boyunca güvencesiz, denetimsiz ve insanca yaşama hakkından mahrum biçimde çalıştırılmaktadır.

Son iki yılda yaşanan iş cinayetleri –yangınlar, ihmal kaynaklı yaralanmalar ve ölümler– güvencesiz çalışmanın ulaştığı vahim boyutları gözler önüne sermektedir. 11 Ocak ve 26 Aralık 2024'te iki farklı dizi setinde çıkan yangınların ardından, 16 Nisan 2025'te Şakir Paşa dizisinin çekildiği köşkte meydana gelen yangında set emekçisi Serkan Sükyan'ın hayatını kaybetmesi, dizi ve film sektöründe işçi sağlığı ve güvenliğinin sermayenin kâr hırsı karşısında nasıl sistematik bir biçimde yok sayıldığını açıkça ortaya koymuştur.

Sektördeki temel sorunlar arasında; haftada 90 saati aşan ve fazla mesai ücretinin ödenmediği uzun çalışma saatleri; yangınlar, tahliye yetersizlikleri ve acil çıkış planlarının olmaması gibi hayati İŞİG ihlalleri; emekçilerin %90'ının 4A yerine hak gaspına açık 4B statüsünde güvencesiz çalıştırılması; asgari ücretin altında ve 8 ila 12 hafta gecikmeli ödenen maaşlar; yapım şirketlerinin tekelleşmesi ve bakanlığın denetim yapmaması sonucu hukukun askıya alındığı bir düzen; gece çekimlerine maruz kalan ve pedagojik destekten yoksun bırakılan çocuk oyuncuların çalıştırılması ve son olarak da telif hakkı gaspları ile dizilerin uzun sürelerinin emek sömürsünü daha da ağırlaştırması yer almaktadır.

Üstelik tüm bu ağır tabloya rağmen, yaklaşık 20 bin çalışanın bulunduğu Güzel Sanatlar İşkolu'nun, 4 milyondan fazla çalışanın yer aldığı 10. İşkolu içine dahil edilmesiyle, yüzde 1'lik üye barajı fiilen aşılamaz hale gelmiş; böylece bu alandaki emekçilerin toplu iş sözleşmesi hakkı da engellenmiştir.

Bu Bağlamda;

1. 2024 ve 2025 yıllarında dizi/film setlerinde meydana gelen iş kazası, yangın ve benzeri olay sayısı kaçtır? Bu kazaların her biri sonrası Bakanlığınız tarafından herhangi bir inceleme yapılmış mıdır ve sorumlu yapım şirketlerine idari para cezası veya yaptırım uygulanmış mıdır?
2. Film ve dizi setlerinde işçi sağlığı ve güvenliği denetimleri yeterli sıklıkta yapılmakta mıdır? Bakanlık müfettişlerince son iki yılda kaç dizi/film seti denetlenmiştir ve tespit edilen İSİG ihlalleri için hangi yaptırımlar uygulanmıştır?
3. Mevzuata göre günde 11 saati aşan çalışmaların fazla mesai olduğu ve işçinin rızası ile ücretlendirilmesi gerektiği halde, sektörde 15-16 saate varan çalışma günleri ve haftada 6-7 gün kesintisiz çalışma uygulamalarının devam ettiği bilinmektedir.-Bu yasadışı uzun çalışma saatleri konusunda Bakanlık neden etkin bir denetim ve yaptırım mekanizması kuramamaktadır?
4. Dizi, film ve reklam setlerinde çalışan emekçilerin 4857 sayılı İş Kanunu'na tabi 4A statüsünde sigortalı değil de Bağ-Kur'lu (4B) serbest meslek statüsünde çalışmaya zorlandığı bilinmektedir. Bakanlığınız, sektördeki bu fiili uygulamayı engellemek ve tüm set çalışanlarının işe girişlerinin 4A'lı yapılmasını sağlamak üzere bir adım atacaktır mıdır? Yapımcıların işçi yerine serbest meslek makbuzu ile çalıştırma pratiğine karşı yürütülen bir denetim veya cezai süreç var mıdır?
5. Set çalışanlarının SGK girişlerinin farklı meslek kodları altında gösterilerek eksik prim yatırılması (örneğin set işçisinin "büro işçisi" diye bildirilmesi) yönünde sendikaların tespitleri bulunmaktadır. Bakanlık bu tür SGK primi usulsüzlükleri hakkında farkındalığa sahip midir? 2024 yılında dizi/film sektöründe tespit edilen prim kaçakları ve sosyal güvenlik ihlalleri sayısı kaçtır, bu konuda kaç işverene cezai işlem yapılmıştır?
6. Sektörde set çalışanlarının ve oyuncuların ücretlerini 8-12 hafta gecikmeli aldığı, hatta bazı durumlarda hiç alamadığı (örneğin reytingi düşük diye aniden final yapan diziler) doğru mudur? Bakanlığınız, ücretlerin zamanında ödenmemesi sorununa karşı (örneğin yapım şirketlerinin teminat altına alınması gibi) bir önlem almayı düşünmekte midir? Ayrıca "bölüm başı ücret" adı altında haftalarca çalışmanın tek bir ücretle ödenmesi uygulamasının yasa dışı olduğu belirtilmektedir. Bu konuda bir inceleme veya sektöre yönelik bir yönerge hazırlanacak mıdır?
7. Son iki yılda dizi setlerinde çalışanların maruz kaldığı mobbing veya taciz Bakanlığınızın kayıtlarına yansımış mıdır? Çalışma yaşamında mobbing suçtur; bu bağlamda 2024-25'te set çalışanları ve Sine-Sen başta olmak üzere sendika ve meslek birlikleri tarafından yapılan mobbing/taciz şikâyeti sayısı kaçtır ve bu şikâyetler nasıl sonuçlanmıştır?
8. Dizi ve reklam setlerinde çalışan çocuk oyuncuların çalışma saatleri ve koşulları yasal mevzuata uygun şekilde denetlenmekte midir? 2013 yılında Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Çalışma Genel Müdürlüğü'nün hazırladığı "Sanat, Kültür ve Reklam Faaliyetlerinde Çocukların Çalıştırılması Hakkında Yönetmelik" hazırlanmış ve onaylanmış olup neden hala yürürlükte değildir?
9. 2024 yılında setlerde çalıştırılan çocuk sayısı ve bu çocukların maruz kaldığı kural ihlali (izin verilen saatlerden fazla çalıştırma vb.) tespit edilmiş midir? Çocuk oyuncuların korunması için ek düzenlemeler (örneğin çocukların gece çalışmasını tamamen yasaklama, sette öğretmen/pedagog bulundurma zorunluluğunun takibi) düşünülmekte midir?

10. Dizi/film sektörü çalışanlarının sendikal örgütlenme oranı çok düşük olup, mevcut işkolu barajı nedeniyle toplu iş sözleşmesi yapma hakları fiilen kullanılamamaktadır. Güzel sanatlar alanının ayrı bir işkolu olarak tanınması veya baraj şartının düşürülmesi konusunda bir çalışma yapmayı planlıyor musunuz? Ayrıca sendikal faaliyet nedeniyle sektörden dışlandığı öne sürülen (kara liste) çalışanların korunmasına yönelik bir mekanizma düşünülmekte midir?
11. Türkiye'de TV dizilerinin süreleri 120-150 dakika ile dünya standartlarının çok üzerindedir. Bölüm sürelerinin uzunluğu, setlerdeki uzun mesailerin başlıca nedenlerindendir. Dizi sürelerinin makul bir düzeye indirilmesi konusunda bir düzenleme veya tavsiye kararı almayı planlıyor musunuz?
12. Oyunculuk mesleği, düzensiz ve güvencesiz istihdamın yoğun olduğu atipik bir çalışma alanı niteliği taşımaktadır. Bu nedenle oyunculara özgü bir meslek kanununun hazırlanması gerekliliği, meslek örgütleri ve sendikalar tarafından uzun süredir dile getirilmektedir. Bakanlığınız oyunculara yönelik özel bir meslek kanunu hazırlanması yönünde bir çalışma başlatmayı ve bu süreci ilgili meslek birlikleri ve sendikalarla birlikte yürütmeyi planlamakta mıdır?